

Вищий навчальний заклад
«НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ»
Факультет економіки та інформаційних технологій
Кафедра фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

ЗАТВЕРДЖЕНО

Декан факультету економіки та
інформаційних технологій

Ю.М. Неговська

РОБОЧА ПРОГРАМА

ФІНАНСОВИЙ РИНОК

(назва навчальної дисципліни)

рівень підготовки перший (бакалаврський)
(назва рівня вищої освіти)

галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
(шифр і назва галузі знань)

Спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
(код і найменування спеціальності)

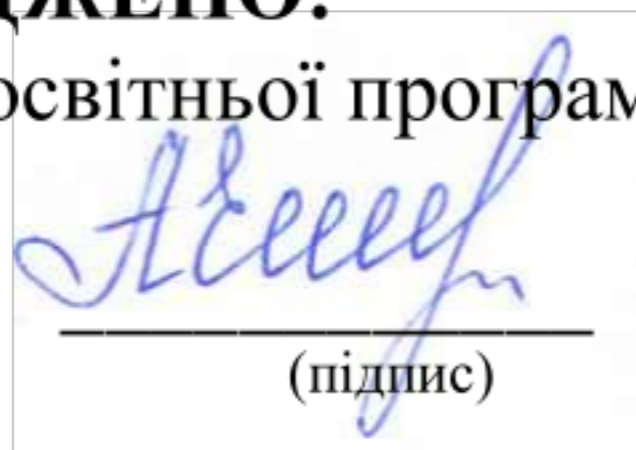
освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»
(найменування освітньої програми)

тип дисципліни професійної та практичної підготовки

2020 рік

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми

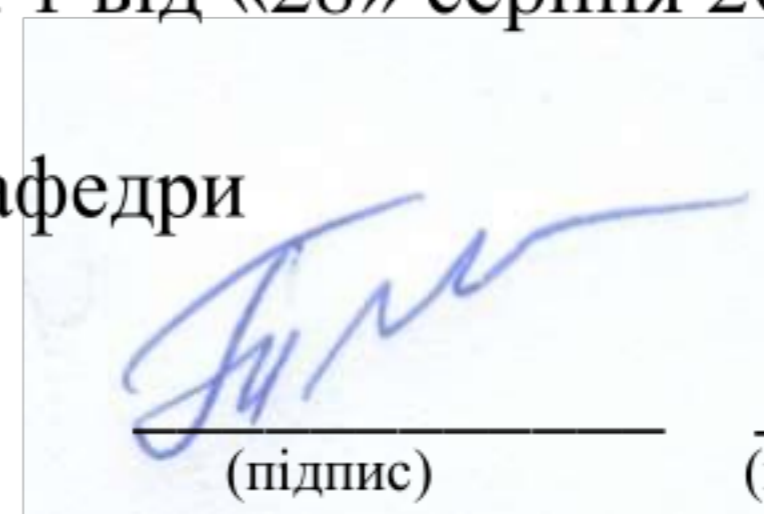
(підпис)

О.М. Антонова
(прізвище, ініціали)

РЕКОМЕНДОВАНО:

Кафедрою фінансів, обліку та
фундаментальних економічних дисциплін
протокол № 1 від «28» серпня 2020 року

Завідувач кафедри

(підпис)

Т.М. Сугак
(прізвище, ініціали)

Розробники:

Романишин Володимир Орестович, кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку та фундаментальних економічних дисциплін

1. Опис навчальної дисципліни

Мова навчання: українська

Статус дисципліни: дисципліна професійної та практичної підготовки

Передумови вивчення навчальної дисципліни: «Фінансовий ринок» доцільне після оволодіння здобувачами вищої освіти знаннями з таких дисциплін «Основи економічної теорії», «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Світова економіка і міжнародні економічні відносини», «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності», «Облік», «Економіка підприємства», «Гроші та кредит», «Фінанси», «Фінанси підприємства» та набуття ними відповідних фахових компетенцій.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є економічні відносини, що виникають в процесі купівлі-продажу фінансових ресурсів та функціонування окремих сегментів фінансового ринку.

Інформаційний обсяг навчальної дисципліни. На вивчення навчальної дисципліни відводиться 150 годин **5** кредитів ECTS

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є розкриття теоретичних і практичних основ розвитку та функціонування фінансового ринку як підсистеми фінансових відносин.

Основними **завданнями** навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є виявлення макроекономічної позиції фінансового ринку в системі економічних відносин, розкриття взаємозв'язків між заощадженнями та інвестиціями на основі аналізу руху грошових потоків в економіці, обґрунтування необхідності функціонування фінансових інструментів (цінних паперів), рух яких опосередковується взаємовідносинами між суб'єктами фінансового ринку, обґрунтування необхідності державного регулювання фінансового ринку, виявлення суті інфраструктури фінансового ринку, її значення для забезпечення виконання ринком своїх функцій, розкриття основних відмінностей обігу різних видів цінних паперів.

3. Компетентності та заплановані результати навчання

Дисципліна «Фінансовий ринок» забезпечує набуття здобувачами вищої освіти **компетентностей:**

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК06. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

Спеціальні (фахові) компетентності:

- СК02. Розуміння особливостей функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Програмні результати навчання (ПР)

- ПР01. Знати та розуміти економічні категорії, закони, причинно-наслідкові та функціональні

зв'язки, які існують між процесами та явищами на різних рівнях економічних систем.

ПР03. Визначати особливості функціонування сучасних світових та національних фінансових систем та їх структури.

ПР05. Володіти методичним інструментарієм діагностики стану фінансових систем (державні фінанси, у т.ч. бюджетна та податкова системи, фінанси суб'єктів господарювання, фінанси домогосподарств, фінансові ринки, банківська система та страхування).

ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.

ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.

ПР13. Володіти загальнонауковими та спеціальними методами дослідження фінансових процесів.

ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Обсяг у годинах											
	денна форма					заочна форма						
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	сем	пз	інд	с.р		л	сем	пз	інд	с.р
Змістовий модуль 1. Сутність та механізм функціонування фінансового та грошового ринків												
Тема 1. Фінансовий ринок: сутність функції та роль в економіці	16	4	-	2	-	10	16	1	-	-	-	15
Тема 2. Регулювання фінансового ринку	16	4	-	2	-	10	16	1	-	-	-	15
Тема 3. Фінансові посередники	16	4	-	2	-	10	16	1	-	-	-	15
Тема 4. Грошовий ринок і ринок банківських позичок	16	4	-	2	-	10	16	1	-	-	-	15
Тема 5. Валютний ринок	16	4	-	2	-	10	16	2	-	-	-	14
Разом за змістовим модулем 1	80	20	-	10	-	50	80	6	-	-	-	74
Змістовий модуль 2. Сутність та механізм функціонування ринку капіталів												
Тема 6. Ризик та ціна капіталу	18	8	-	2	-	8	18	2	-	1	-	15
Тема 7. Фондовий ринок	18	8	-	4	-	6	18	2	-	1	-	15
Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів	18	8	-	2	-	8	18	2	-	1	-	15
Тема 9. Фондова біржа та біржові операції	16	8	-	2	-	6	16	2	-	1	-	13
Разом за змістовим модулем 2	70	32	-	10	-	28	70	8	-	4	-	58
Усього годин	150	52	-	20	-	78	150	14	-	4	-	132

5. Зміст програми навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Сутність та механізм функціонування фінансового та грошового ринків

Тема 1. Фінансовий ринок: сутність функції та роль в економіці

Основний зміст теми розкривається в питаннях: Предмет курсу – економічні відносини, що виникають у процесі купівлі-продажу фінансових фондів. Місце фінансового ринку у фінансовій

системі.

Функції фінансового ринку. Забезпечення руху фінансових потоків, переливу вільних фінансових ресурсів (заощаджень) в інвестиції. Внутрішньогалузевий, міжгалузевий та міжнародний рух фінансових ресурсів. Роль фінансового ринку в економіці.

Сегменти фінансового ринку. Грошовий ринок та ринок капіталів. Ринок цінних паперів та ринок банківських позик. Фондовий ринок як ринок цінних паперів та ринок капіталів. Ринок похідних фінансових інструментів. Валютний ринок.

Учасники фінансового ринку: держава, емітенти, позичальники, інвестори, кредитори, фінансові посередники.

Фінансові інструменти. Пайові, боргові, похідні фінансові інструменти. Стандартизовані й нестандартизовані фінансові інструменти. Цінні папери як вид фінансових інструментів, їх економічна та правова природа. Цінні папери – фінансова вимога. Цінні папери – носії майнових та інших прав інвестора. Документарна та без документарна форма випуску фінансових інструментів. Фінансові інновації.

Рух фінансових потоків в економіці. Джерела фінансових ресурсів та їх використання. Матриця руху фінансових потоків у економіці, її значення. Основні рівняння руху фінансових потоків у економіці.

Основні тенденції розвитку сучасних фінансових ринків. Інтернаціоналізація та глобалізація фінансових ринків. Процес сек'юритизації, його значення для фінансового ринку. Технологізація (комп'ютеризація). Дематеріалізація, електронний обіг цінних паперів.

Тема 2. Регулювання фінансового ринку

Види регулювання фінансового ринку. Державне регулювання. Саморегулювання.

Розвиток законодавчого регулювання фінансового ринку в країнах з розвинутою ринковою економікою (на прикладі США та Великобританії).

Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку. Рекомендації Групи 30 щодо введення єдиних міжнародних стандартів фінансових ринків. Міжнародне співробітництво з регулювання фінансових ринків. Резолюції Міжнародної організації комісій з цінних паперів (IOSCO). Регулювання фондового ринку в країнах – учасницях Європейського Союзу.

Міжнародне співробітництво з регулювання фінансових ринків. Резолюції Міжнародної організації комісій з цінних паперів.

Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду. Директиви Базельського комітету з банківського нагляду. Директиви Ради ЄС з регулювання банківської діяльності та нагляду.

Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні. Правові норми регулювання фінансового ринку і розвитку його інфраструктури.

Правове регулювання фондового ринку в Україні. Стратегія розвитку фондового ринку. Правові норми захисту майнових прав інвесторів. Права та обов'язки інституційних інвесторів. Забезпечення відкритості, прозорості інформації про емітента. Захист прав емітента.

Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських позичок в Україні. Особливості формування нормативної бази грошового ринку та ринку банківських позичок в Україні. Правові норми захисту майнових прав інвестора на грошовому ринку.

Захист майнових прав вкладників та акціонерів комерційних банків. Пруденційне банківське регулювання.

Валютне регулювання й валютний контроль в Україні.

Органи контролю та нагляду на фінансовому ринку. Контрольні функції Державної комісії з цінних паперів та фондового ринку, Національного банку України, Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

Самоорганізація учасників фінансового ринку. Саморегулювні організації, їх місце та роль у процесі регулювання фінансового ринку. Саморегулювні організації та їх повноваження в Україні.

Правова база оподаткування операцій на фінансовому ринку.

Тема 3. Фінансові посередники

Поняття фінансового посередництва. Фінансове посередництво у широкому та вузькому розумінні. Значення фінансового посередництва. Фінансові інститути як посередники між суб'єктами фінансового ринку. Трансформація строків, «пакування» фінансових ресурсів, приймання ризиків неповернення виданих позик та виплати відсотків, консолідація ризиків,

інформаційне забезпечення, забезпечення створення «ефекту масштабів» угод.

Фінансові інститути, їх склад. Класифікація фінансових інститутів.

Депозитні фінансові інститути. Роль комерційних банків як посередників. Депозитні небанківські інститути. Кредитні союзи, кредитні спілки. Ощадні інститути.

Контрактні фінансові інститути. Страхові компанії. Пенсійні фонди. Інвестиційні фінансові інститути. Інститути спільного інвестування. Посередницькі фінансові інститути. Брокери та дилери з цінних паперів. Організатори торгівлі цінними паперами.

Інші види фінансових інститутів. Фінансові компанії. Лізингові фінансові компанії. Факторингові фінансові компанії. Фор-фейтингові фінансові компанії.

Система фінансових інститутів в Україні.

Професійна діяльність на ринку цінних паперів України.

Діяльність з торгівлі цінними паперами. Види діяльності торговців цінними паперами. Вимоги держави до торговців цінними паперами.

Діяльність з управління активами. Особливості функціонування інститутів спільного інвестування в Україні. Інвестиційні фонди. Пенсійні фонди.

Поняття інфраструктури фінансового ринку, її склад. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку. Система інфраструктури фінансового ринку в Україні.

Інститути інфраструктури ринку цінних паперів. Національна депозитарна система в Україні, сфера її діяльності й учасники. Два рівні депозитарної системи. Реєстри й реєстратори власників іменних цінних паперів. Зберігачі цінних паперів в Україні. Депозитарії. Кліринг та розрахунки з цінних паперів. Кліринговий депозитарій, розрахунковий банк. Національний депозитарій України: основи організації та функції. НБУ – депозитарій та фінансовий агент з обслуговування обігу державних облігацій.

Діяльність з організації торгівлі на ринку цінних паперів: фондові біржі, позабіржові фондові торговельні системи.

Фінансові інститути ринку банківських позичок в Україні. Банки в Україні. Універсальні та спеціалізовані банки. Організаційно-правові форми банку в Україні.

Небанківські депозитні фінансові інститути. Кредитні спілки в Україні.

Тема 4. Грошовий ринок і ринок банківських позичок

Грошовий ринок і ринок банківських позичок як складові фінансового ринку, їх взаємозв'язок і взаємообумовленість. Особливість грошового ринку як ринку високоліквідних фінансових активів, короткострокових цінних паперів.

Особливість ринку банківських позичок як ринку короткострокових і середньострокових позичок для фінансування оборотного (працюючого) капіталу.

Суб'єкти грошового ринку та ринку банківських позичок: держава (міністерство фінансів та центральний банк), комерційні банки та депозитарні небанківські інститути, господарські одиниці всіх форм власності, фінансові посередники – дилери по державних цінних паперах, дисконтні дома (Великобританія).

Функції грошового ринку. Забезпечення руху короткострокових ліквідних фінансових потоків, купівлі-продажу грошей як засобів платежу. Забезпечення касового виконання державного бюджету.

Інструменти грошового ринку. Вексель – дисконтний фінансовий інструмент. Казначейські векселі, їх особливості та значення для грошового ринку. Дохідність казначейського векселя. Аукціони казначейських векселів. Федеральні фонди. Угоди про продаж з обов'язковим викупом цінних паперів (РЕПО). Сертифікати депозитів, що вільно обертаються. Комерційні цінні папери – прості векселі. Причини зростання обігу сертифікатів депозитів і комерційних векселів. Банківські акцепти, їх зв'язок зі світовою торгівлею.

Функції ринку банківських позичок: кредитування оборотних фондів (працюючого капіталу).

Операції центральних банків на відкритому ринку. Роль казначейських векселів та інших видів короткострокових урядових цінних паперів. Управління грошовим обігом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед центральним банком. Регулювання портфеля цінних паперів емісійного банку.

Управління державним боргом як мета операцій на відкритому ринку, поставлена перед Міністерством фінансів.

Взаємодія і взаємозв'язок грошово-кредитної та фінансової політики, значення її для грошового ринку. Види операцій на відкритому ринку.

Тема 5. Валютний ринок

Поняття валюти і валютних цінностей. Призначення та сфера використання валюти. Види валюти: національна, іноземна, колективна. Суть та види валютних відносин.

Конвертованість валюти. Види конвертованості. Поняття, значення та механізм забезпечення конвертованості валюти.

Валютний курс і курсова різниця. Суть, основи формування та види валютного курсу. Фактори формування валютного курсу. Закономірності динаміки валютних курсів. Паритет купівельної спроможності. Крос-курси та їх визначення. Режими валютних курсів та методи їх регулювання. Валютний коридор. Валютний кошик. Валютний паритет. Валютні обмеження.

Валютне регулювання: суть та необхідність. Механізм регулювання валютного курсу: девальвація, ревальвація, валютна інтервенція. Органи валютного регулювання.

Валютні системи: поняття, структура, призначення. Види валютних систем. Основні елементи національної валютної системи. Розвиток валютної системи України. Європейська валютна система. Еволюція світової валютної системи. Система золотого стандарту. Бреттон-Вудська валютна система. Ямайська валютна система. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль МВФ у її функціонуванні.

Валютний ринок: суть та основи функціонування. Об'єкти і суб'єкти валютного ринку. Учасники валютного ринку. Біржова та позабіржова торгівля валютою. Основні види валютних операцій. Роль банків на валютному ринку. Фактори, що впливають на кон'юнктуру валютного ринку. Специфічні риси сучасного світового валютного ринку.

Ринок FOREX, його сутність, виникнення, значення, загальні засади функціонування. Шилінгові центри та їх роль у функціонуванні ринку FOREX. Умови доступу та участі у торгах на ринку FOREX.

Змістовий модуль 2. Сутність та механізм функціонування ринку капіталів

Тема 6. Ризик та ціна капіталу

Ризик та ціна капіталу Ціноутворення на фінансовому ринку. Ціна кредиту – процент. Структура процентних ставок фінансового ринку. Дохід і ризик цінного паперу. Теорії структури процентних ставок (неупередженого очікування, переваги ліквідності, сегментації ринку).

Розвиток теорій ризику. Причини появи та розвитку теорій ризику. Теорія Г. Марковіца (Нобелівська премія з економіки 1990 р.) – вибір раціонального (ефективного) портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику. Виокремлення з обігу цінних паперів цінного паперу без ризику.

Теорія В. Шарпа (Нобелівська премія з економіки 1990 р.). Поділ ризику на систематичний та несистематичний. Ефективний портфель – ринковий. Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її фінансове значення. Можливості застосування МОКА в Україні.

Модель арбітражного ціноутворення.

Теорія ефективності фінансового ринку Є. Фама. Сучасна критика теорії.

Тема 7. Фондовий ринок

Фондовий ринок Фондовий ринок як частина фінансового ринку. Значення розвитку фондового ринку для процесу нагромадження капіталу. Особливість фондового ринку, його суб'єкти. Функції фондового ринку. Рух довгострокових фінансових фондів. Особливості розвитку фондового ринку в Україні.

Первинний фондовий ринок, вторинний фондовий ринок, їх роль, місце, значення та особливості функціонування.

Інструменти фондового ринку: облігації та акції як класичні інструменти ринку капіталів, розвиток похідних цінних паперів.

Ринок облігацій. Облігація – борговий цінний папір. Класифікація облігацій. Ринок державних облігацій. Казначейські ноти та бони. Муніципальні облігації та їх особливості. Облігації корпорації. Емісія, реєстрація та розміщення облігацій.

Дохідність облігації: поточна, до часу погашення, повна реалізована. Показник чутливості ціни облігації щодо зміни ринкового доходу (рівняння Макоулі). Рейтинг облігацій.

Ринок акцій. Акція як частка у статутному фонді акціонерного товариства. Класифікація

акцій. Емісія, реєстрація та розміщення акцій. Способи розміщення. Виплата дивідендів. Спліт, консолідації, райти, скріпи.

Поточна доходність акції.

Курс (ціна) акції. Ціна акції з рівномірним ростом дивіденду (модель Гордона). Ціна акції з нерівномірним ростом дивіденду. Оцінка дивідендного доходу.

Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень.

Технічний аналіз ринку цінних паперів. Методи аналізу. Побудова лінійних та стовпчикових графіків. Японські свічки як різновид стовпчикових графіків. Осцилятори. Значення технічного аналізу для прийняття рішень з купівлі-продажу цінних паперів.

Тема 8. Ринок похідних фінансових інструментів

Ринок похідних фінансових інструментів. Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів. Хеджування. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості.

Форвардні контракти та їх особливості. Поняття відкритої позиції, довгої та короткої позиції.

Ф'ючерсні контракти, їх значення, види: короткостроковий процентний ф'ючерс, довгостроковий процентний ф'ючерс, ф'ючерсні контракти на казначейський вексель та індекс. Ф'ючерсні біржі. Роль розрахункової палати біржі. Маржовий рахунок, початкова та варіаційна маржа. Ф'ючерсна ціна. Базис.

Опціони та їх особливості. Нерівномірний розподіл ризику між покупцем і продавцем опціону. Американський та західноєвропейський види опціонів. Опціон на купівлю фінансового активу, на продаж фінансового активу. Ціна опціону – премія. Нижня межа премії – внутрішня вартість опціону, верхня – часова (зовнішня) вартість. Модель Блека-Скоулса для опціону на продаж. Опціони на акції, облігації, індекси, ф'ючерсні контракти, валюту.

Контракти своп. Процентні свопи. Валютні свопи. Банківський ринок своп, його особливості.

Варанти, права власників. Частки в пулах та взаємних фондах.

Створення ринку «синтетичних» цінних паперів. Фінансовий інжиніринг. Створення нових фінансових інструментів (продуктів). Комбінація опціонів. Стелажна угода. Стренг. Стреп. Стріп. Спред.

Глобальні інвестиційні сертифікати та американські депозитарні розписки, цінні папери українських емітентів на світових фондових ринках.

Тема 9. Фондова біржа та біржові операції

Фондова біржа та біржові операції. Фондова біржа – організаційно оформлений, постійно діючий ринок, на якому здійснюється торгівля цінними паперами. Історія створення бірж у західних країнах. Організаційна конференція першої фондової біржі в Україні – Української фондової біржі (21 вересня 1991 р.). Реєстрація Української фондової біржі (УФБ) Кабінетом Міністрів України 29 жовтня 1991 р. Розробка та прийняття основних нормативних документів УФБ. Початок роботи УФБ 2 січня 1992 р. Правовий статус УФБ – закрите акціонерне товариство. Нормативна база УФБ.

Розвиток фондових бірж в Україні. Донецька фондова біржа. Київська міжнародна фондова біржа. Українська міжбанківська валютна біржа. Придніпровська фондова біржа. Кримська фондова біржа.

Позабіржова фондова торговельна система (ПФТС). Організація торгівлі цінними паперами. Лістинг, кліринг ПФТС.

Основи організації та роботи біржі. Біржовий статут та правила біржі. Біржовий комітет, члени біржі. Котирувальна комісія. Лістинг, основні вимоги та умови на біржі. Включення до біржового (курсового) бюлетеня та реєстрація.

Брокери, дилери, спеціалісти на фондовій біржі.

Види біржових наказів та угод. Повні й неповні лоти. Накази на купівлю і продаж. Накази на день, тиждень, місяць, відкриті накази. Накази «стоп», накази «на вибір брокера», лімітні накази.

«Короткі накази» – продаж акцій без покриття. Види коротких продажів. Купівлі з використанням маржі. Виконання наказів. Встановлення цін. Кліринг. Клірингові банки. Біржовий бюлетень, його значення для організації торгівлі.

Біржові індекси, їх значення. Індекси зарубіжних фондових ринків: Dow Jones, Standard and Poog's, DAX. Міжнародні індекси. Індекси Міжнародної фінансової корпорації (IFC): IFC Frontier,

IFC Global, IFC Investable. Включення України до індексу IFC Frontier на базі індексу ПФТС. Фондові індекси України: Комекс-брок, Wood-15, ProU-50, Індекс ПФТС.

Позабіржова торгівля. Національна асоціація дилерів з цінних паперів у США як регулятор торгівлі на позабіржовому ринку. Автоматичні котирування Національної асоціації дилерів з цінних паперів у США NASDAQ, її правила, норми ділової поведінки.

Розвиток позабіржової торгівлі в Україні. Позабіржові торговельні системи в Україні: види, організація торгівлі цінними паперами, лістинг, кліринг, розрахунки, вирішення спорів, комп'ютерна система торгівлі.

Диференційований залік

6. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фінансовий ринок: сутність функції та роль в економіці	4	1
2	Регулювання фінансового ринку	4	1
3	Фінансові посередники	4	1
4	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	4	1
5	Валютний ринок	4	2
6	Ризик та ціна капіталу	8	2
7	Фондовий ринок	8	2
8	Ринок похідних фінансових інструментів	8	2
9	Фондова біржа та біржові операції	8	2
Усього годин		52	14

7. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фінансовий ринок: сутність функції та роль в економіці	2	-
2	Регулювання фінансового ринку	2	-
3	Фінансові посередники	2	-
4	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	2	-
5	Валютний ринок	2	-
6	Ризик та ціна капіталу	2	1
7	Фондовий ринок	4	1
8	Ринок похідних фінансових інструментів	2	1
9	Фондова біржа та біржові операції	2	1
Усього годин		20	4

8. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Не передбачено планом	-	-

9. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
	Не передбачено планом	-	-

10. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Обсяг у годинах	
		Денна форма	Заочна форма
1	Фінансовий ринок: сутність функції та роль в економіці	10	15
2	Регулювання фінансового ринку	10	15
3	Фінансові посередники	10	15
4	Грошовий ринок і ринок банківських позичок	10	15
5	Валютний ринок	10	14
6	Ризик та ціна капіталу	8	15
7	Фондовий ринок	6	15
8	Ринок похідних фінансових інструментів	8	15
9	Фондова біржа та біржові операції	6	13
Усього годин		78	132

11. Завдання для самостійної роботи

Тематика наукових есе з дисципліни «Фінансовий ринок» для виконання у змістовому модулі 1:

1. Фінансовий ринок як історична категорія.
2. Методологічні проблеми щодо трактування сутності та функцій фінансового ринку у вітчизняній та зарубіжній науковій літературі.
3. Дискусійні питання щодо структури фінансового ринку.
4. Дискусійні питання щодо понять «фінансовий ринок», «грошовий ринок» та «ринок капіталів»
5. Особливості нагромадження капіталу у плановій та ринковій економіках, порівняльний аналіз, переваги та недоліки.
6. Аналіз розвитку фінансового ринку в Україні.
7. Аналіз особливостей розвитку фінансових ринків країн Східної Європи (по окремих сегментах та країнах).
8. Аналіз особливостей розвитку фінансових ринків у країнах Латинської Америки (по окремих сегментах та країнах).
9. Основні напрямки розвитку фінансового ринку у майбутньому.
10. Інтернаціоналізація і глобалізація фінансових ринків: сутність та особливості цих процесів.
11. Процес сек'ютеризації, його значення для фінансового ринку.
12. Вплив мережі ІНТЕРНЕТ на розвиток сучасного фінансового ринку.
13. Вплив мережі ІНТЕРНЕТ на процеси інтернаціоналізації та глобалізації.
14. Теорія ефективного фінансового ринку та її економічне значення.
15. Проблеми державного регулювання фінансового ринку в Україні (по окремих сегментах).
16. Проблеми захисту прав інвесторів на ринку цінних паперів України.
17. Проблеми обліку прав власності на ринку цінних паперів України.
18. Проблеми та перспективи створення мегарегулятора на фінансовому ринку України.
19. Аналіз тактичних та стратегічних напрямків розвитку фінансового ринку України (по окремих сегментах).
20. Зарубіжний досвід державного регулювання фінансового ринку (по окремих сегментах та країнах).
21. Основні напрямки вдосконалення законодавчої бази щодо функціонування фінансового ринку в Україні (по окремих сегментах).
22. Напрямки вдосконалення та розвитку інфраструктури фондового ринку в Україні.
23. Розвиток Національної депозитарної системи України.
24. Роль комерційних банків як посередників.
25. Види спеціалізованих банків та динаміка їх розвитку.
26. Чинники, які стимулюють розвиток благодійних фондів.
27. Проведіть дослідження щодо з'ясування причин повільного розвитку кредитних товариств в

Україні (різновид універсальних банків).

28. Роль саморегулювних організацій та саморегулювання на фінансовому ринку України.
29. Роль саморегулювних організацій та саморегулювання на фінансовому ринку країн з розвинутою ринковою економікою.
30. Аналіз функціонування інститутів спільного інвестування в Україні.
31. Перспективи спільного інвестування на фінансовому ринку України
32. Перспективи розвитку недержавних пенсійних фондів в Україні.
33. Кредитні спілки та перспективи їх розвитку в Україні.
34. Іноземний банківський капітал на фінансовому ринку України.
35. Перспективи розвитку факторингу в Україні.
36. Лізинг та його розвиток на фінансовому ринку України.
37. Проблеми функціонування організаційно оформленого ринку цінних паперів в Україні.
38. Можливості застосування теорії ризику на фінансовому ринку України.
39. Критика теорії ефективного фінансового ринку.
40. Модель арбітражного ціноутворення: проблеми практичного застосування.
41. Критика теорії хаосу і невизначеності на ринку капіталу.
42. Розвиток теорій хаосу і невизначеності на ринку капіталу
43. Аналіз сучасного стану грошового ринку в Україні, основні проблеми та перспективи його розвитку.
44. Аналіз сучасного стану кредитного ринку в Україні, основні проблеми та перспективи його розвитку.
45. Взаємодія і взаємозв'язок грошово-кредитної та фінансової політики, значення її для грошового ринку.
46. Сучасний стан і перспективи розвитку ринку банківських позик в Україні.
47. Основні проблеми банківської діяльності на грошовому ринку.
48. Аналіз застосування векселів на фінансовому ринку України.
49. Вексель як предмет біржової торгівлі: основні проблеми.
50. Аналіз сучасного стану ринку ощадних (депозитних) сертифікатів.
51. Значення депозитарної системи
52. Значення реєстрації прав власності на цінні папери.
53. Основні напрямки розвитку ринку банківських послуг в Україні.
54. Перспективи розвитку інфраструктури фондового ринку в Україні

Тематика наукових есе з дисципліни «Фінансовий ринок» для виконання у модулі 2:

1. Значення фундаментального аналізу для прийняття рішень на фінансовому ринку.
2. Значення технічного аналізу для прийняття рішень на фінансовому ринку.
3. Переваги і недоліки технічного аналізу
4. Переваги і недоліки фундаментального аналізу
5. Відмінності фундаментального і технічного аналізів.
6. Фондовий ринок як ринок довготермінових цінних паперів.
7. Особливості формування ринку капіталів в Україні.
8. Розвиток ринку державних цінних паперів в Україні, його особливості.
9. Розвиток світових ринків облігацій (на прикладі США, Німеччини або будь-якої іншої країни).
10. Сучасний стан ринку корпоративних облігацій в Україні.
11. Облігації внутрішньої державної позики на фондовому ринку України.
12. Інформація та її вплив на ринок капіталів.
13. Історія розвитку фондового ринку України.
14. Дискусійні питання щодо понять «фондовий ринок» та «ринок цінних паперів».
15. Цінний папір – фінансова вимога. Цінний папір – носій майнових та інших прав інвестора.
16. Економічна та правова природа цінних паперів.
17. Аналіз стану фондового ринку України.
18. Аналіз сучасного стану ринку капіталів зарубіжних країн (за вибором здобувача вищої освіти).

19. Аналіз розвитку ринку облігацій в Україні.
20. Особливості формування ринку капіталів в Україні.
21. Перспективи розвитку ринку державних цінних паперів в Україні.
22. Стан та напрями розвитку ринку корпоративних облігацій в Україні.
23. Аналіз ринку облігації внутрішньої державної позики в Україні.
24. Зовнішні державні запозичення за допомогою облігацій.
25. Розвиток ринку муніципальних облігацій в Україні.
26. Інформаційна складова ринку капіталів.
27. Особливості відкритого розміщення цінних паперів.
28. Особливості закритого розміщення цінних паперів.
29. Фактори, що впливають на розвиток ринку капіталів в Україні.
30. Характеристика сучасного стану фондового ринку України.
31. Стан первинного ринку цінних паперів в Україні.
32. Аналіз сучасного стану ринку акцій України.
33. Аналіз сучасного стану ринку акцій зарубіжних країн (за вибором здобувача вищої освіти).
34. Аналіз етапів розвитку ринку акцій в Україні.
35. Особливості формування ринку акцій в Україні.
36. Перспективи розвитку ринку акцій в Україні.
37. Основні проблеми розвитку ринку акцій в Україні.
38. Корпоративна культура та її вплив на ринок акцій.
39. Принципи корпоративного управління – українська практика.
40. Аналіз сучасних методів оцінки акцій в Україні.
41. Можливості застосування технічного аналізу на ринку акцій в Україні.
42. Можливості застосування фундаментального підходу до оцінки акцій.
43. Аналіз ролі інформації на ринку акцій.
44. Аналіз сучасного стану ринку деривативів в Україні.
45. Проблеми становлення ринку похідних фінансових інструментів в Україні.
46. Проблеми та перспективи розвитку ринку похідних фінансових інструментів в Україні.
47. Похідні цінні папери та деривативи в українському законодавстві.
48. Критичний аналіз порядку випуску та обігу фондових деривативів в Україні.
49. Аналіз сучасного стану біржового ринку деривативів зарубіжних країн (за вибором здобувача вищої освіти).
50. Аналіз сучасного стану позабіржового ринку деривативів зарубіжних країн (за вибором здобувача вищої освіти).
51. Аналіз ролі деривативів на ринках країн, що розвиваються.
52. Зарубіжний досвід правового регулювання операцій на ринку деривативів.
53. Аналіз передумов становлення та розвитку похідних фінансових інструментів в Україні.
54. Еволюція міжнародного строкового ринку.
55. Аналіз основних причин, що перешкоджають становленню та розвитку ф'ючерсної торгівлі в Україні.
56. Особливості формування ринку опціонів в Україні.
57. Перспективи розвитку ф'ючерсів в Україні.
58. Аналіз програм застосування депозитарних розписок вітчизняними емітентами.
59. Проблеми правового забезпечення ринку деривативів в Україні.
60. Характеристика сучасної світової валютної системи та роль МВФ в її функціонуванні.
61. Аналіз становлення та розвитку валютного ринку України.
62. Становлення організованого валютного ринку в Україні.
63. Строкові операції на валютному ринку України.
64. Сучасні тенденції розвитку валютного ринку.
65. Валютні ризики та способи їх мінімізації в Україні.
66. Фундаментальний аналіз на валютному ринку.
67. Технічний аналіз на валютному ринку.
68. Аналіз ролі фондових бірж на ринках цінних паперів західних країн.
69. Аналіз розвитку організаційно оформленого ринку цінних паперів в Україні.

70. Проблеми створення єдиної біржової системи в Україні.
71. Фондові індекси та рейтинги: їх значення для торгівлі цінними паперами в Україні.
72. Перспективи розвитку фондових бірж в Україні.
73. Аналіз розвитку позабіржової торгівлі цінними паперами в Україні.
74. Причини розвитку позабіржової торгівлі цінними паперами в Україні та США (порівняльна характеристика).
75. Розвиток фондових бірж у західних країнах

12. Питання для підготовки до диференційованого заліку

1. Поняття фінансового ринку. Функції фінансового ринку. Класифікація фінансового ринку.
2. Основи механізму функціонування фінансового ринку.
3. Класифікація основних інструментів фінансового ринку.
4. Учасники фінансового ринку та їх взаємодія.
5. Характеристика прямих учасників фондового ринку.
6. Характеристика прямих учасників валютного ринку.
7. Характеристика прямих учасників кредитного ринку.
8. Характеристика прямих учасників страхового ринку.
9. Характеристика прямих учасників ринку золота.
10. Поняття інфраструктури фінансового ринку, її склад. Значення інфраструктури для розвитку фінансового ринку.
11. Система інфраструктури фінансового ринку в Україні.
12. Фінансові інститути як посередники між суб'єктами фінансового ринку
13. Фінансові посередники.
14. Особливості брокерської і ділерської діяльності.
15. Поняття і функції андеррайтингу.
16. Інфраструктурні учасники фінансового ринку.
17. Структура процентних ставок фінансового ринку.
18. Дохід і ризик цінного паперу.
19. Теорії структури процентних ставок
20. Теорія Г. Марковіца – вибір раціонального (ефективного) портфеля, що забезпечує отримання очікуваного доходу за мінімального ризику
21. Теорія В. Шарпа Модель оцінки капітальних активів (МОКА) та її фінансове значення. Можливості застосування МОКА в Україні.
22. Модель арбітражного ціноутворення.
23. Теорія ефективності фінансового ринку Є. Фама. Сучасна критика теорії.
24. Сутність фондового ринку і його класифікація. Функції фондового ринку.
25. Принципи функціонування фондового ринку. Фактори, що впливають на стан ринку цінних паперів.
26. Види і порівняльна характеристика різних видів цінних паперів (акцій, облігацій, інвестиційних сертифікатів)
27. Основи механізму функціонування фондового ринку.
28. Фундаментальний аналіз ринку цінних паперів, його методи та значення для вивчення ринку і прийняття стратегічних рішень.
29. Види графіків технічного аналізу фондового ринку. Тренд і його вимірювання.
30. Види графічних зворотніх моделей, їх застосування.
31. Теорії біржової гри.
32. Моделі оцінки внутрішньої вартості цінних паперів.
33. Моделі оцінки доходності акцій і облігацій.
34. Причини появи та розвитку ринку похідних цінних паперів.
35. Види фінансових похідних цінних паперів, їх особливості.
36. Форвардні контракти та їх особливості.
37. Ф'ючерсні контракти, їх значення, види.
38. Опціони та їх особливості.
39. Контракти своп. Процентні свопи. Валютні свопи. Банківський ринок своп, його

особливості.

40. Варанти, права власників. Частки в пулах та взаємних фондах.
41. Створення ринку «синтетичних» цінних паперів. Фінансовий інжиніринг.
42. Глобальні інвестиційні сертифікати та американські депозитарні розписки, цінні папери українських емітентів на світових фондових ринках.
43. Структура ринкової ціни фінансових активів.
44. Похідні цінні папери та їх характеристика.
45. Ціноутворення на похідні цінні папери.
46. Сутність хеджування. Хеджування на ринку ф'ючерсних контрактів.
47. Сутність біржової спекуляції. Основні спекулятивні стратегії на ринку ф'ючерсних контрактів.
48. Основні стратегії операцій з опціонами.
49. Сутність арбітражних операцій, умови проведення та їх вплив на стан ринку цінних паперів.
50. Поняття валютного ринку. Специфічні риси сучасного валютного ринку.
51. Учасники валютного ринку.
52. Поняття і види валютних курсів.
53. Фактори формування валютного курсу.
54. Паритет купівельної спроможності.
55. Режими валютних курсів.
56. Конвертованість валюти.
57. Регулювання фінансового ринку у країнах з розвинутою економікою.
58. Міжнародні стандарти регулювання фінансового ринку.
59. Міжнародні норми банківського регулювання та нагляду.
60. Основи правового регулювання фінансового ринку в Україні.
61. Правове регулювання фондового ринку в Україні.
62. Правові основи розвитку грошового ринку і ринку банківських послуг в Україні.
63. Грошовий ринок і ринок банківських позик як складові фінансового ринку.
64. Суб'єкти грошового ринку і ринку банківських позик.
65. Інструменти грошового ринку та їх характеристика.
66. Вексель і операції з ним.
67. Банківський кредит, його види і значення
68. Принципи банківського кредитування.
69. Операції центральних на відкритому ринку.
70. Ломбардний кредит і операції РЕПО з державними цінними паперами..
71. Фондова біржа: класифікація, роль і організаційна структура.
72. Лістинг цінних паперів на фондовій біржі, необхідність та основні вимоги.
73. Котирування цінних паперів на фондовій біржі, методи котирування.
74. Види біржових наказів та їх характеристики.
75. Угоди з цінними паперами з використанням маржі.
76. Позабіржовий обіг цінних паперів. Класифікація систем позабіржової торгівлі цінними паперами.
77. Фондові індекси: види і методи розрахунку.
78. Фондові індекси в Україні. Індекс ПФТС та методика його розрахунку.
79. Рейтинги на фондовому ринку.
80. Рейтинги на фондовому ринку України.
81. Організаційно оформлені ринки (біржі, торговельно-інформаційні системи).
82. Національна депозитарна система.
83. Розрахунково-клірингові установи.
84. Інформаційно-аналітичні та рейтингові системи.
85. Функції та взаємозв'язок окремих елементів інфраструктури фінансового ринку.
86. Брокерське обслуговування клієнтів. Види біржових доручень
87. Фондові індекси: види і методи розрахунку
88. Фондові індекси в Україні. Індекс ПФТС та методика його розрахунку

89. Рейтинги на фондовому ринку
 90. Рейтинги на фондовому ринку України

13. Методи навчання

Методи навчання на лекціях:

- вербальний метод (лекція, дискусія тощо);
- методи візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);

Методи навчання на практичних, семінарських заняттях:

- вербальний метод (дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні, семінарські та лабораторні заняття);
- метод візуалізації (презентація, метод ілюстрації (графічний, табличний, тощо), метод демонстрацій та інші);
- робота з навчально-методичною літературою (рецензування, підготовка реферату, есе, доповіді тощо);
- інші методи у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- кейс-метод (вирішення ситуацій, розв'язання завдань тощо);
- Дослідницький метод
- Пошуковий метод.

14. Методи оцінювання

У процесі вивчення дисципліни «Фінансовий ринок» використовуються такі методи оцінювання:

- для поточного контролю у вигляді усного та письмового опитування, фронтального опитування, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, написання есе (рефератів), виконання індивідуальних та групових проектів, творчих завдань, тощо.
- для модульного контролю у вигляді письмової відповіді, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.
- для підсумкового контролю проведення екзамену або заліку (усна та/або письмова відповідь, тестування, вирішення ситуаційних завдань, розв'язування задач, тощо.).

15. Засоби діагностики результатів навчання

Робоча програма передбачає застосування засобів діагностики результатів навчання за формами контролю знань:

- *поточний контроль* може передбачати застосування широкого спектру форм та методів оцінювання знань, що проводиться за кожною темою.
- *модульний контроль* передбачає письмове виконання різних видів контрольних завдань.
- *підсумковий контроль* передбачає проведення екзамену або заліку

Завершальним етапом досягнення запланованих програмних результатів навчання з навчальної дисципліни «Фінансовий ринок» є підсумковий контроль – диференційований залік.

16. Критерії та порядок оцінювання результатів навчання

Рекомендоване оцінювання окремих видів навчальної діяльності здобувача вищої освіти:

№	Вид навчальної діяльності здобувачів вищої освіти*	Кількість балів

1.	Реферат, есе	1-5
2.	Вирішення ситуаційних завдань, розв'язання задач	1-5
3.	Індивідуальне завдання	1-5
4.	Відповідь на практичному, семінарському, лабораторному занятті	1-5
5.	Ділова гра, практичний кейс, тощо.	1-10
6.	Участь у публічних заходах (конференція, олімпіада тощо)	1-10
7.	Модульний контроль (для денної форми здобуття освіти)	1-20
8.	Контрольна робота (для заочної форми здобуття освіти)	1-40

*види навчальної діяльності здобувачів освіти обираються та оцінюються викладачем за рекомендованою шкалою в залежності від особливостей навчальної дисципліни.

Для визначення ступеня засвоєння навчального матеріалу та поточного оцінювання знань здобувачів вищої освіти оцінюються за такими критеріями:

Бали	Критерії оцінювання
90-100	Здобувач вищої освіти повною мірою засвоїв програмний матеріал, виявляє знання основної та додаткової літератури, наводить власні міркування, робить узагальнюючі висновки, використовує знання інших галузей знань, вдало наводить приклади.
82-89	Здобувач вищої освіти демонструє достатньо високий рівень знань, при цьому відповідь досить повна, логічна, з елементами самостійності, але містить деякі неточності або незначні помилки, або присутня недостатня чіткість у визначенні понять.
75-81	Здобувач вищої освіти володіє достатнім обсягом навчального матеріалу, здатний його аналізувати, але не має достатніх знань для формування висновків, не завжди здатний асоціювати теоретичні знання з практичними прикладами
64-74	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, проте відповідь неповна, неглибока, містить неточності, є помилки у формулюванні понять, відчуюються складнощі в застосуванні знань при наведенні прикладів.
60-63	Здобувач вищої освіти в загальній формі розбирається в матеріалі, допускає суттєві помилки при висвітленні матеріалу, формулюванні понять, не може навести приклади.
35-59	Здобувач вищої освіти не володіє переважною частиною програмного матеріалу, допускає суттєві помилки при висвітленні понять.
1-34	Здобувач вищої освіти не засвоїв програмний матеріал.

Критерієм успішного проходження здобувачем освіти підсумкового оцінювання може бути досягнення ним мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним запланованим результатом навчання навчальної дисципліни. Мінімальний пороговий рівень оцінки варто визначати за допомогою якісних критеріїв і трансформувати його в мінімальну позитивну оцінку використовуваної числової (рейтингової) шкали.

Порядок переведення оцінок у систему ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	ОЦІНКА ECTS	ОЦІНКА ЗА НАЦІОНАЛЬНОЮ ШКАЛОЮ	
		для диференційованого заліку, екзамену, курсової роботи (проекту), практики	для недиференційованого заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
64-74	D		
60-63	E	задовільно	
35-59	FX	незадовільно з можливістю	не зараховано з

		повторного складання	можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

17. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Приклад для денної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота									Підсумковий контроль	Сума	
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2						Самостійна робота
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9			
3	3	3	3	3	3	4	4	4			
Модульний контроль 1 - 10					Модульний контроль 2 - 10				10	40	100

Приклад для заочної форми здобуття освіти

Поточний контроль та самостійна робота		Підсумковий контроль	Сума
Контрольна робота	Самостійна робота		
50	10	40	100

18. Методичне забезпечення

Методичне забезпечення дисципліни «Фінансовий ринок» узагальнено в комплексі навчально-методичного забезпечення, який включає:

- робочу програму навчальної дисципліни;
- методичні вказівки до вивчення дисципліни;
- опорний конспект лекцій;
- варіанти завдань для самостійної та індивідуальної роботи здобувачів вищої освіти;
- варіанти завдань для модульного контролю;
- варіанти завдань для підсумкового контролю;
- інші матеріали.

Законодавство

1. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок»
2. Закон України «Про банки і банківську діяльність»
3. Закон України «Про заставу»
4. Закон України «Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні інвестиційні фонди)»
5. Закон України «Про кредитні спілки»
6. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні»
7. Закон України «Про Національний банк України»
8. Закон України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом».
9. Господарський кодекс України. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 16.01.2003 № 436-IV. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
10. Земельний кодекс. Верховна Рада України; Кодекс України, Кодекс, Закон від 25.10.2001 № 2768-III. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
11. Конституція України. Верховна Рада України; Конституція, Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
12. Податковий кодекс. Верховна Рада України; Кодекс України, Закон, Кодекс від 02.12.2010 № 2755-VI. <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main>
13. Комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни.

19. Рекомендована література

Основна

1. Дема Д.І. Фінансовий ринок: навч. посібник / Д94 Д.І. Дема, І.В. Абрамова, Л.В. Недільська; за заг. ред. Д.І. Деми. Житомир: ЖНАЕУ, 2017. 448 с.
2. Клименко В.В. Фінансовий ринок. Навч. посіб. / В.В. Клименко. К.: ЦУЛ, 2017. 359 с
3. Коваленко Ю.М. Фінансовий ринок: підручник / Ю.М. Коваленко. Ірпінь, 2018. 441 с.
4. Черкасова С.В. Фінансовий ринок: Методичні вказівки та завдання для практичних занять, самостійної роботи, виконання контрольної роботи та тести для студентів, що навчаються за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» / Черкасова С.В. Львів: Видавництво ЛТЕУ, 2017. 108 с
5. Фінансовий ринок: Навч. посібник за заг. ред. Арутюнян С.С. / Арутюнян С.С., Добриніні Л.В. та інші. К.: Гуляєва В.М., 2018. 484с.

Додаткова

1. Варналій З.С. Фінансові інститути та їх значення у розвитку сучасного фінансового ринку України / З.С. Варналій // Економіка і регіон. Полтава: ПолтНТУ, 2016. № 4 (59). С.18-25.
2. Васильєва В.В., Васильченко О.Р. Фінансовий ринок. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 368 с.
3. Вплив глобальних фінансів на валютно-фінансову систему України: Монографія / [Богдан Т.П., Шаров О.М., Сльозко О.О. та ін.]; за ред. д-ра. екон. наук Т.П. Богдан; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2017. 356 с.
4. Гарбар Ж.В. Фінансовий ринок: монографія / Ж.В. Гарбар. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2015. 455 с.
5. Еш С.М. Ринок фінансових послуг [текст]: підручник / С.М. Еш. К.: «Центр учбової літератури», 2015. 400 с.
6. Коваленко В.В. Монетизація економіки та її вплив на грошово-кредитний ринок України / В. В. Коваленко // Східна Європа: економіка, бізнес та управління. 2019. Вип. 1 (18). С. 250-258.
7. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: підручник / В. М. Шелудько; Київськ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 3-тє вид., стер. К.: Знання, 2015. 535 с.

20. Інформаційні ресурси, у т.ч. в мережі Інтернет

Органи державного управління і національні інститути

Офіційна сторінка Президента України www.president.gov.ua

Урядовий портал Кабінету Міністрів України www.kmu.gov.ua

Національний банк України www.bank.gov.ua

Міністерство економіки України www.me.gov.ua

Міністерство фінансів України www.minfin.gov.ua

Державний інформаційно-аналітичний центр моніторингу зовнішніх товарних ринків «Держзовнішінформ» www.ukrdzi.com

Національні науково-дослідні інститути та центри

Національний інститут стратегічних досліджень www.niss.gov.ua

Український центр економічних і політичних досліджень імені Олександра Разумкова www.uceps.org

Інститут економічних досліджень і політичних консультацій www.ier.kiev.ua

База українського законодавства в Інтернет www.lawukraine.com

Наукові та електронні бібліотеки в Україні

Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua

Національна парламентська бібліотека www.alpha.rada.kiev.ua

Електронна бібліотека Львівської комерційної академії www.dev.lac.lviv.ua/lib

Наукова бібліотека імені Максимовича www.lib-gw.univ.kiev.ua

Дніпропетровська обласна наукова бібліотека www.lib.dp.ua

Вінницька державна обласна універсальна наукова бібліотека імені К.А. Тімірязєва www.library.vinnitsa.com

Львівська електронна бібліотека імені В. Стефаника www.lsl.lviv.ua

Одеська державна наукова бібліотека імені М. Горького www.ognb.odessa.ua

Велика економічна бібліотека www.economics.com.ua

Електронна бібліотека www.lib.com.ua

Міжнародні економічні і фінансові організації

Міжнародний валютний фонд (МВФ) (The International Monetary Fund) www.imf.org

Організація об'єднаних націй (ООН) (United Nations Organization) www.un.org

Світова організація торгівлі (СОТ) (The World Trade Organization) www.wto.org

Група Світового банку (The World Bank Group) www.worldbank.org

Міжнародний банк реконструкції і розвитку (МБРР) (International Bank for Reconstruction and Development) www.worldbank.org/ibrd

Органи державної статистики

U.S. Department of the Treasury www.ustreas.gov

Bureau of the Public Debt T-Bill, Notes and Bonds www.publicdebt.treas.gov

U.S. Bureau of Economic Analysis www.bea.doc.gov

U.S. Department of Commerce www.doc.gov

National Bureau of Economic Research www.nber.org

Investment Company Institute www.ici.org

Joint Economic Committee www.house.gov

Statistics Canada www.statcan.ca

U.K. Office of National Statistics www.ons.gov.uk

Japan Economic Planning Agency www.epa.go.jp

German Federal Statistical Office www.statistik-bund.de

German Finance Ministry www.bundesfinanzministerium.de

German Federal Economics Office www.bawi.de